

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ülke cezaevlerinde yıllardır derinleşerek devam eden hak ihlalleri, işkence ve kötü muamele iddiaları sistematik bir hal almış durumdadır. Özellikle politik mahpuslara yönelik tecrit uygulamaları, keyfi sevkler, sağlık hakkının ihlali, çıplak arama dayatması, psikolojik şiddet, aileden uzak cezaevlerinde tutulma gibi çok sayıda ihlal örneği kamuoyunun gündemindedir.

Bu hak ihlallerinin somut ve çarpıcı örneklerinden biri de Samsun Kavak S Tipi Cezaevi'nde tutulan politik mahpus Emre Can Demir'in maruz kaldığı uygulamalardır. 9 Kasım 2016 tarihinde Antalya'da gözaltına alınan Emre Can Demir'in, gözaltı süresi boyunca ağır işkenceye maruz kaldığı iddia edilmekte; bu sürecin ardından tutuklanarak Antalya L Tipi Cezaevi'ne gönderildiği belirtilmektedir. Demir hakkında yürütülen yargılamalarda iki kez ağırlaştırılmış müebbet ve 152 yıl hapis cezası verilmiş; bu süreç boyunca hem adil yargılanma hakkı hem de savunma hakkı ciddi biçimde ihlal edilmiştir.

Emre Can Demir, 2020 yılında Eskişehir H Tipi Cezaevi'ne tek taraflı ve keyfi bir biçimde sürgün edilmiştir. Burada 4 yıl boyunca tek kişilik hücrede, adli ve psikiyatrik vakalarla çevrili biçimde, sürekli sözlü saldırıya maruz bırakılmıştır. Ardından 5 Aralık 2024'te yine hiçbir gerekçe gösterilmeden ve aile ile avukata haber verilmeden Samsun Kavak S Tipi Cezaevi'ne sürgün edilmiştir. Bu cezaevi, ailesinin yaşadığı Tunceli'ye son derece uzak bir bölgededir. Annesinin kanser hastası olduğu ve ailesinin ekonomik durumu göz önüne alındığında, bu sevk aileyi cezalandırma niteliğindedir.

Samsun Kavak Cezaevi'nde de mahpusluk koşulları ağır tecrit düzeyinde sürmektedir. Demir, bu cezaevinde siyasi mahpuslardan izole edilmiş, "tehlikeli mahpus" etiketiyle hücre kapısı fişlenmiş, maruz kaldığı alerjik reaksiyonlar ve göz hastalığı için hiçbir tıbbi tedavi sağlanmamıştır. Revir doktorunun ideolojik gerekçelerle tedaviyi reddettiği, mahpusa karşı hakaret ve bağırma yoluyla baskı kurduğu beyan edilmiştir. Bu durum, sağlık hakkı ihlalinin ötesinde açıkça ideolojik ayrımcılığa ve işkence yasağının ihlaline girmektedir.

Emre Can Demir'in maruz kaldığı iddia edilen sistematik baskılar, sürgünler ve ağır tecrit uygulamaları; yalnızca bireysel değil, aynı zamanda politik kimliği nedeniyle mahpuslara yönelik sürdürülen cezaevi politikasının yapısal bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

Emre Can Demir şahsında açığa çıkan bu ağır insan hakları ihlalleri, cezaevlerinin mevcut durumunu ve iktidarın politik mahpuslara yaklaşımını tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Bu nedenle başta Emre Can Demir olmak üzere tüm politik mahpuslara yönelik tecrit ve sürgün politikalarının sonlandırılması, sağlık ve yaşam haklarının güvence altına alınması ve adil infaz koşullarının sağlanması çağrısını yineliyoruz.

Bu bağlamda;

1. Mahpus Emre Can Demir'in yıllardır tek kişilik hücrede tecrit altında tutulmasının hukuki gerekçesi nedir? Bu uygulama hangi mevzuat ya da idari işlem çerçevesinde sürdürülmektedir?
2. Söz konusu mahpusun hücreğine "tehlikeli mahpus" ibaresi yazıldığı ve bunun diğer mahpuslara ve personele yönelik bir hedef göstermeye dönüştüğü iddiası doğru mudur? Bu ibarenin kullanılmasının hukuki dayanağı nedir?
3. Mahpus Emre Can Demir neden Samsun Kavak S Tipi Cezaevi'ne sürgün edilmiştir? Bu sevk ailesine ve avukatına bildirilmemesi yasal mıdır?
4. Ailesi Tunceli'nin Mazgirt ilçesinde yaşamasına rağmen mahpusun ailesine yakın bir cezaevine sevk başvurusu neden yıllardır reddedilmektedir? Bakanlığınız, mahpusun sevk başvurularına ilişkin herhangi bir girişimde bulunacak mıdır?
5. Mahpusun aynı cezaevinde bulunan 15 siyasi mahpustan izole biçimde, adli mahpusların bulunduğu bir koridorda tek başına tutulmasının gerekçesi nedir? Bu uygulama, uluslararası sözleşmelere ve Türkiye'nin taraf olduğu insan hakları normlarına uygun mudur?
6. Mahpusun yaşadığı göz rahatsızlığı ve vücuttaki alerjik belirtilere rağmen hiçbir tıbbi müdahale yapılmadığı, revir doktorunun ideolojik gerekçelerle tedaviyi reddettiği yönündeki iddialar Bakanlığınıza ulaşmış mıdır? Bu iddialar doğrultusunda bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır veya başlatılacak mıdır?
7. Cezaevine girişte çıplak arama dayatması yapıldığı, mahpusun bunu kabul etmediği ve bu nedenle psikolojik baskıya maruz kaldığı yönündeki iddialar doğru mudur? Bu uygulamaların insanlık onurunu zedelediği konusunda Bakanlığınızın bir incelemesi olacak mıdır?
8. Politik mahpuslara yönelik ideolojik sağlık ayrımcılığı, keyfi sevk, aileden uzaklaştırma, tecrit, çıplak arama, mahpuslar arası tecridi derinleştirme gibi uygulamaların sona erdirilmesine yönelik bir planlamanız var mıdır?
9. Cezaevlerinde "umut hakkı" ilkesine dayalı bir infaz düzenlemesinin yapılması yönünde bir hazırlığınız var mıdır? Bu ilkenin uygulanabilirliği adına Adalet Bakanlığı ne gibi çalışmalar yürütmektedir?
10. Son 22 yılda Türkiye cezaevlerinde politik kimliği nedeniyle sistematik tecrit, hak ihlalleri ve sosyal izolasyona maruz kalan mahpuslara ilişkin istatistik veriler nelerdir?